

in tam nekoliko motna, drugi deli pa so razmeroma jasni. V primerjavi s karto enakega merila je na satelitskem posnetku večina pojavov nazornejša in v celoti je na njem pokrajinski inventar bogatejši. Nazoren je zlasti položaj Slovenije glede na zahodno in severno sosedstvo, posebno do Alp in Padske nižine. Najbolj nazoren je nedvomno relief in sploh različno velike pokrajinske enote Slovenije. Med alpskimi izstopajo zlasti Karavanke, Pohorje in Posavsko hribovje. Do veljave pa prihaja tudi drobna reliefna razčlenjenost terciarnega sveta, panonskega in primorskega, manj jasne pa so alpske planote. Zanimivo, da so doline različno poudarjene, ponekod so sicer razločne, drugod zabrisane. Lepo je razvidna tudi masivna, planotasta sestava dinarskega sveta in njegova splošna usmerjenost.

Satelitski posnetki so nedvomno koristna dopolnitev geografskih kart. Za čitanje pa so zahtevnejši, saj spominjajo na neme zemljevide in terjajo posebno tehniko razpoznavanja (dešifriranja), posebno manjših pokrajinskih potez. Splošna pokrajinska podoba pa je na satelitskih upodobitvah nazornejša, saj gre pravzaprav za fotografije. Kdor ozemlje pozna (iz avtopsijske ali po kartah), mu satelitski posnetki marsikaj povedo. Za druge pa je razločna le osnovna podoba ozemlja, vse drugo pa je nemara še manj jasno kakor na geografskih kartah. Na fotomozaiku so zato označili imena večjih mest in vrhov.

Satelitska podoba Alp (70 x 80 cm) je tiskana na odličnem, poltrdem papirju. Legendo ima v francoskem, nemškem in italijanskem jeziku. Očitno je, da postajajo tovrstni natisi ne samo strokovno, temveč tudi komercialno zanimivi.

Darko Radinja

SLOVENSKO MORJE IN ZALEDJE - RAZVESELJIVA KNJIŽNA NOVOST

(Koner 1977, leto I_f štev. 1, Založba Lipa)

Slovenci smo dobili nov zbornik, ki se pridružuje drugim našim regionalnim periodikam, med katerimi so take, ki imajo za seboj že lepo tradicijo, s tehtno vsebino pa so se že močno uveljavile, npr. škofjeloški, celjski, kamniški in drugi zborniki. Upajmo, da se bo tako uveljavil tudi najmlajši, o katerem je beseda.

Naposled si je tudi naša obmorska istrska pokrajina ustvarila lastno strokovno glasilo, in to s pomembnim in ambicioznim naslovom - Slovensko morje in zaledje. Gre za široko, zahtevno in močno spodbudno naslovno opredelitev, kajti bati se je bilo, da bi prišlo morda do Obalskega zbornika ali česa podobnega. Vse prepogosto namreč to našo pokrajino kratkomalo zamenjujejo z Obalo, kar že stvarno oziroma geografsko ni točno, da o vseh drugih neustreznih vidikih niti ne govorimo. Žal se med različnimi pokrajinskimi imeni (Slovenska Istra, Koprsko Primorje, Šavrinsko Primorje, Šavrini, Koprščina) uveljavlja naslabeše. OfcAla je namreč mnogo preozko ime za to pokrajino (zato beremo včasih o p"iobalju!?), istočasno pa ga nesmiselno raztegujejo, ko govore o obalskih občinah, kamor večkrat prištevajo tudi sežansko in ilirskobistriško.

Na neustreznost Obale (in obale) smo geografi že nekajkrat opozorili, a Obalarjem (kako naj jim po tej logiki drugače rečemo) to očitno ni dosti mar. Ne glede na stvarno netočnost imena smo z Obalo po neotrebem razvodeneli ime slovenske pokrajine, za katero bi morali biti še posebno zavzeti, in zato tudi ni vseeno, kako jo imenujemo.

Na srečo je zbornik glede teaa ubral bolj preudarno pot. Kakor ima zbornik pomenljiv in širok naslov, tako je široka tudi njegova programska zasnova, saj je namenjen humanističnim, družboslovnim in naravoslovnim raziskavam. Razveseljiv je tudi pojav, da zbornik ne želi biti ozko regionalen, temveč teži za širšimi obzorji, saj je z zaledjem očitno mišljeno njegovo celotno, predvsem pa slovensko ozemlje.

Spodbudna širina je značilna tudi za organizacijsko in drua o zasnov o zborni-ka. Med pobudniki in ustanovitelji je namreč kar šest ustanov: tri iz Kopra (Založba Lipa, pokrajinski muzej, osrednja knjižnica), dve iz Pirana (pomor-ski muzej, zavod za spomeniško varstvo) ir. ena iz Portoroža (morska biološka postaja). Gre tetini za sodelovanje ustreznih kulturnih ustanov vse slovenske Istre.

Ustanovitelji so v prvi številki razgrnili program, ki aa oblikuje odprtost obzorja, kakršno nudi le morje, kar prav gotovo ni samo simbolično. O priča-kovanjih in željah sta uvodoma snregovorila tudi Aleš Bebler in Livij Jakomin Pri obeh je poudarjena težnja po družbeno aktualni programski vsebini bodoče periodike. Vendar pa menim, da je v programskih zasnovah vseeno malce preveč go-vora o problemih tudi tam, kjer to ni potrebno. Pretirana usmerjenost na probleme postaja pri nas kar preveč modna in klišejska. Tako beremo "morje ni samo primorski problem, ampak je problem vse Slovenije in vseh Slovencev" (str. 223) ali oa " Pot morje - zaledje in obratne je problem, ki ga želimo osvetljevati z vseh strani ..." (str. 224). Navsezadnje naše morje"ni samo problem ali breire, temveč je tudi naše bogastvo naša pot v svet in vir mar-sičesa drugega. Problem, če že o tem govorimo, je kvečjemu v družbi, ki z mor-jem in pokrajinskim okoljem sploh ravna nremalo skrbno.

Vsebina prve številke je pestra in zanimiva. Poleg sedmih družboslovnih pris-pevkov so trije tudi iz naravoslovnega področja. Z geocrrafskega vidika so za-nimivi zlasti sestavki F.Gestrina (Prispevek k poznavanju povezav Pirana s slovenskim zaledjem), avtorja, ki se že dolga leta ukvarja z zgodovino naše primorske oziroma pomorske trgovine, dalje M.Pahorja (Senožeče - slovenska pomorska postojanka na kopnem), J.Štirna (Onesnaževanje našecra obalnega morjč in osnovne naloge varstva njecovega okolja), M.Zeia (Stanje jadranska ribolova s posebnim ozirom na naše ribiške probleme) ter T.VJraberja (Samoniklo nahajališče lovora v Sloveniji).

Pahorjev prispevek je najboljšežnejši in pravzaprav osrednji. Vsebinsko je za-nimiv zaradi številnih novih spoznanj pa tudi po tem, da posredno opozarja na pomen in vrednost tovrstnih terenskih raziskav. Naslov prispevka (oomor-ska postojanka na kopnem) Da je malce nenavaden, če že ne nelogičen.

Jože Štirn Drizadevnc in dokumentirano razarinja eno od perečih, to je ekolo-ških vprašanj našega morja. V njeaovem onesnaževanju se namreč kaže prevlada stihijskega gospodarskecra razvoja na sosednjem kopnem in nujnost preudarnej-šega regionalneaa načrtovanja celotnega družbenogospodarskega razvoja v tem delu Slovenije. Malokje so se pri nas tako zgostila nasprotja med različnimi gospodarskimi panogami, ko skušamo na naših ozkih pomorskih vratih razvijati v marsičem navzkrično gospodarsko strukturo.

Miroslav Zei kritično, široko in primerjalno osvetljuje položaj, v katerem se je znašel jadranski ribolov. Hkrati nakazuje pota glede smotrnega ravnanji s to izrazito pomorsko gospodarsko panogo. Obema člankoma o morju bi morala javnost prisluhniti, družbeni organi pa se tudi ustrezno odzvati.

Žal uredniški odbor ni k sodelovanju povahil geografa, ki bi imel o našem morju in primorju marsikaj povedati; ne samo o nesrečnem pokrajinskem ime-nu, temveč tudi o svojevrstnem noložaju, ki ga ta pokrajina ima in iz kate-rega izvira marsikatera njena usmeritev, pa tudi o populacijskih in drugih razvojnih značilnostih, seveda v pokrajinskih okvirih in"problemskor

Zaradi tehtne vsebine prve številke in programske zasnove sploh, priporočamo zbornik tako geografom kakor tudi šolskim knjižnicam, zlasti primorskim.

Darko Radinja